

plendum favorem libertatis sic statutum, nec libertus cogatur plures habere patronos: id enim in consideratione non habetur in eo textu, ut constat ex fine ejusdem, ibi: Si autem ex duobus patronis alter unum filium, alter duos reliquisset, dixi viriles inter eos partes fieri. Nihil ergo intereret, nepotes admitti cum filio ob prædictam rationem, nisi aliud resisteret, ut supra ostendi.

Ex quibus, nec etiam probari possunt ea, quæ in proposito de legis cum aliis scribunt Jason in l. si avia, n. 5. C. de successorio edito, & in consil. 215. colum. penultima, lib. 2. Hyppolitus Riminaldus in consil. 410. n. 24. & n. 31. & 32. lib. 4. nec enim vera sunt, neque superius dictis conveniunt. Et de his hæc dicitur dicitur sufficere

CAPUT XXI.

De substitutionibus in genere.

Ad explicationem 3. & 4. & 7. Assertionis, quæ ad divisionem Substitutionum pertinent, & cap. 81. lib. I. continentur, brevis traditur, & dilucida interpretatio: Substitutionis Directæ an quatuor sint, vel quinque species: Vulgaris etiam, an sit triplex: Fideicommissaria item, an proprie sit substitutio, discutitur, & nonnulla ab Authore adnotantur, quæ sic distinctè composita, atque originali Scribentium omnium lectura elaborata, nullibi antea fuerant.

SUMMARIUM.

- 1 Substitutionum quedam directæ sunt, quedam obliquæ: Directa est illa, qua substituto hæreditatè defert sine alterius ministerio, & restitutione. Obliqua est, qua substituto hæreditatè defert ex alterius ministerio, & restitutione, ut fideicommissaria. Idque multorum Auctorum sententiâ comprobatur, & latius explicatur, remissivè.
- 2 Substitutionis directæ quinque species sunt, videlicet Vulgaris, Pupillaris, Exemplaris, Reciproca, aliis breviloqua, item Compendiosa, idque ex sententiâ Communi.
- 3 Contra quam plures rationes expendi solent, quæ remissivè adducuntur.
- 4 Et illis responderi potest ex his, quæ hoc num. adnotantur, item ex his, quæ in proposito Alexander Trentacinius scripsit, & ibidem pro sententiâ communi, fortissima duæ rationes adductæ, remissivè.
- 5 Substitutiones principales duas tantum esse, Vulgarem, & Pupillarem: cæteras autem ad has referri, vel ex his compositas, ex nova Petri Gregorii observatione in hac materia.
- 6 Substitutionis Directæ quatuor species esse, Vulgarem, Pupillarem, Exemplarem, & Militarem: & consequenter, neque Breviloquam, neque Compendiosam constituere diversam speciem de per se, in puncto & rigore juris verius esse ex sententiâ Authoris, quæ & aliorum auctoritate fulcitur.
- 7 Substitutio proprie an dicatur fideicommissaria, & in statutis, utrum appellatione Substitutionis comprehendatur, difficile quidem esse.
- 8 Et verè in hoc dubio duas esse, & præcipuas Doctorum sententias: & disputationis gratiâ de facili posse quæ utramvis partem defendere, nonnullis etiam Authoribus originaliter, atque attente prædictis utramque opinionem jure, & ratione corroborare, & evertere, & utramque suscipere.
- 9 Inter alios tamen in prosto dubio Paulus Leonius, Sfortia Oddi, Alexander Trentacinius, Joannes Bolognetus, & Angelus Matheacius commendantur,

- 10 Substitutionem dici proprie fideicommissariam ex sententiâ Alex. & aliorum.
- 11 Pro quibus remissivè expenduntur rationes nonnullæ, quæ fortius adstringunt.
- 12 Alexandri sententiam qui defendere voluerit, facile respondere poterit omnibus contrarie partis fundamentis, prædictis nonnullis Auctoribus, qui recensentur hoc num.
- 13 Substitutionem non dici proprie fideicommissariam ex sententiâ Baldi, & aliorum.
- 14 Pro quibus infinita fundamenta congeruntur in unum.
- 15 Et contrarie partis fundamentis plenissime respondetur remissivè, atque responsum etiam generale num. seq. traditur per Auctorem.
- 16 Substitutionis nomen latissimum esse, & in lata significatione, quamcumque subrogationem appellari posse Substitutionem.
- 17 Pauli Leonii locus, pro resolutione Authoris adducitur.
- 18 Joannis Bologneti resolutio pro sententiâ Authoris ponderata.
- 19 Substitutio Vulgaris triplex, quedam expressa, quedam tacita, quedam tacita partim expressa, & partim tacita.
- 20 Expressim aliquid tripliciter dicitur, in genere, in specie, & in individuo.
- 21 Substitutio Vulgaris, expressa dicitur in genere, in specie, & in individuo.
- 22 Substitutiones Vulgares, & Pupillares, quæ continentur sub Reciproca aut Breviloqua, & Compendiosa, expressè dicuntur verbis generalibus, quia quamvis non contineantur sub Reciproca, aut Compendiosa expressè, si accipiamus expressim in specie, & singulariter; in genere tamen accipiendo, comprehenduntur.
- 23 Pro communi sententiâ nonnullæ leges inductæ.
- 24 Communi sententiâ non nullis modis limitata.
- 25 Substitutiones Vulgares, & Pupillares, quæ sub Reciproca continentur, tunc demum dicuntur expressè verbis generalibus, cum Reciproca generaliter, aut simpliciter concipiatur; secus tamen, si ad unum casum testator se restrinxit, prout hoc numero declaratur.
- 26 Substitutio Pupillaris, quæ non vigore Reciproca, sed sub vulgari expressa continetur, matrem non excludit ex sententiâ communi; contra ex sententiâ Authoris, quæ doctrinâ Bartoli fulcitur, & num. seq. ad finem.
- 27 Substitutio Pupillaris, quæ continetur sub reciproca simplici, aut generali, expressa dicitur verbis generalibus, & consequenter matrem excludit.
- 28 Bartoli repugnantiam in questione superiori, rectè notatam per Menochium.
- 29 Divi Pii constitutionem non obflare resolutioni communi tradita supra, num. 22. & ibidem, verè, & dilucidè explicatus textus in l. jam hoc jure, 4. ff. de vulg. & pup. subst.

PRO hujus capituli dilucida, & absoluta explicatio, constitutum erit in primis, quod substitutio, ut dicebamus l. i. cap. 81. assert. 3. quedam directæ sunt quedam obliquæ: Directa est illa, quæ substituto hæreditatè defert sine alterius ministerio, & restitutione. Obliqua est, quæ substituto hæreditatè defert ex alterius ministerio, & restitutione, ut fideicommissaria; sic post Glossam in rubrica ff. de vulg. & pupilli, substitut. Albericum, Bartol. Alex. Jason. Ripam, & alios, tradiderit Baldus de Ubaldis de substitutionibus, in præludis, num. 2. Bartolus de Hucio in præludis ejusdem tractatus, num. 1. & Antonius Fumeus in principio, n. 6. Lancelotus Politus in eodem tractatu, in principio, n. 17. Udalricus Zasius num. 4. & Paulus Leonius n. 60. Lancelot. Galiaud. in l. Centurio, col. 3. ff. de vulg. & pup. subst. Guil. Bened. in cap. Rainuntius, de testamentis, verbo, si absque liberis, tit. de Compendiosa num. 12. Covar. in cap. Rainuntius, de testamentis §. 4. n. 2. Colta in cap. si pater, eodem titulo, lib. 6.

De Substitutionibus in genere. Cap. XXI.

lib. 6. in principio, num. 1. Suarez in addit. ad Antonium Gomezium, lib. 1. variarum c. 3. litera B. Sfortia Oddi in præludis Compendiosæ, 1. part. quest. num. 2. Michael Grassus §. substitutio, quest. 3. num. 1. Petrus Gregor. in Synagmate juris, lib. 42. cap. 2. num. 1. D. Spino in speculo testamentorum, glossa 21. num. 17. Alexander Trentacinius, de substitut. in præfatione, num. 20. qui rem hanc latius declarant, ut penes eos videri poterit.

Secundo constituendum est, substitutionis Directæ quinque esse communi Doctorum placito species, videlicet Vulgarem, Pupillarem, Exemplarem, Reciprocam, alias Breviloquam, item Compendiosam: quod scribunt Glossa, Bartolus, Albericus, Alexander, Aretinus, Jason, Ripa, & alii communiter in rubrica ff. de vulg. & pup. substitut. & in rubrica, & in l. precibus, C. de impuberum, Decius in l. in testamento, colum. prima. C. de militari testamento, Baldus de Ubaldis, Bartolus de Hucio; Antonius Fumeus, & Lancelotus Politus de substitut. in locis relatis supra. Sfortia Oddi, in præludis Compendiosæ, part. 1. quest. 5. in finalibus verbis, Grass. §. substitut. d. quest. 3. in fine. D. Spino in speculo d. glossa 21. num. 18. & novissime cum Communi transit Antonius Pichardus in rubrica Institut. de vulgari substitut. n. 70. & 71. ubi reddit rationem, quare cum quinque sint substitutionum species ex sententiâ prædictâ, duarum tantum meminerit Tribonianus in rubrica ff. de vulgari & pupillari substitut. sed aliter observat Petrus Gregor. Tholosanus, quem tacet prædictus Author, ut mox videbimus; transit etiam cum sententiâ communi, & substitutionem Reciprocam, alias Breviloquam, item & Compendiosam speciem esse substitutionis de per se, & propriam substitutionem defendit Alexander Trentacinius de substitut. 4. part. cap. 1. n. 2. & 5. part. c. 3. ad finem, ubi in proposito diversas Doctorum sententias cumulat: communem etiam Doctorum divisionem sequitur Joannes Otonotus ad titulum Institut. de vulg. substit. in principio num. 7.

Verumenimverò, adversus præfatam, & communem Doctorum sententiam, quamplurima urgent, quæ verè illam dubiam, & difficilem reddunt, & undecim argumenta expendit contra eam, sed illis optimè satisfaciunt Bartolus de Hucio in præludis substitut. ex num. 1. cum seq. & rationi euidam, quæ fortiter adstringit contra sententiam eandem, rectè responderi Udalricus Zasius in præludis substitut. num. 4. fortius argumentatur Paulus Leonius in eodem tractatu, de substitut. in præludis, num. 60. & 61. cui tamen, & aliis contra Communem tenentibus, congruenter responderi poterit ex his, quæ in proposito scripta reliquit Alexander Trentacinius de substitut. 5. part. c. 3. a principio, usque ad versiculum, Secunda est opinio, & vide 4. part. c. 1. num. 2. Atque, ut generaliter dixerim, licet verum sit, quod substitutiones Reciproca, aut Breviloqua, & Compendiosa resolvantur semper in unam ex aliis substitutionum speciebus; tamen quoad earum conceptionem, & quoad modum & formam, negari non potest, quin sint diversæ ab illis aliis: deo expediens fuit, ut ipsæ quoque ponerentur, ad hoc ut cognoscerentur, & declararetur quibus verbis fierent, & quas substitutiones continerent, ac multa etiam alia detegerentur quæ necessarium fuit declarare, quod & ipse Paulus Leonius ubi supra fatetur d. n. 61. & pro Communi fortissimè etiam urgent ultra prædictam rationem alia duæ rationes, quarum unam tradit Covar. in d. c. Rainuntius, de testamentis §. 7. n. 1. aliam Alexander Trentacinius de substitut. 5. part. c. 3. in finalibus verbis, ex quibus communis sententiâ probari posset nec placet nova quedam substitutionum divisio, quam tradit Menchaca de successionum progressu, lib. 2. §. 11. ante num. 1. Cogita tamen, an forsitan jure subsistere possit Petri Gregorii opinio nova in hac materia: Is enim in

Synagmate juris, lib. 42. cap. 2. n. 10. in ea fuit opinione, ut existimaret, duas tantum principales substitutiones esse, Vulgarem, & Pupillarem, cæteras autem ad Joan. del Castillo Quotid. Controv. Juris, Tom. II.

has referri, vel ex his compositas, ut latius ibi probat prædictus Author, & in id expendit titulum ff. de vulgari & pupillari substitut. ubi de vulgari, & Pupillari tantum substitutione tractatur.

Tertio deinde loco constituendum est, sententiam communem, ut dixi, probabilem esse, & disputationis gratiâ facile defendit posset; tamen in puncto & rigore juris verius esse, substitutionis Directæ quatuor species esse, Vulgarem, Pupillarem, Exemplarem, & Militarem, & consequenter, neque Breviloquam, neque Compendiosam constituere diversam speciem de per se: quod cum judicio probavit Bartolus in l. Centurio, n. 11. & in l. Lucius, n. 2. ff. de vulg. & pupill. substitut. & esse magis communem, & verioris sententiam Bartoli testatur nonnulli relati per Alexandrum Trentacinium de substitut. 5. part. cap. 3. in principio, & ultra relatos ibi. Bartolus sequuntur Marianus Socinus n. 179. Alezius n. 56. in dict. l. Centurio Bolognetus in rubrica, ff. de vulgari & pupill. substitut. n. 58. Antonius Fumeus de substitut. n. 681. Zasius in eodem tractatu, cap. 4. n. 1. & c. 5. in principio, Covarruvias, in dict. cap. Rainuntius de testamentis, §. 7. n. 1. Decianus etiam in consilio 1. n. 81. lib. 1. ubi dicit, quod substitutio Compendiosa non est species ab aliis separata, sed quedam conceptio, plures substitutiones æquè principaliter expressas comprehendens. Suarez in addit. ad Antonium Gomezium, tomo 1. variarum, cap. 3. litera B. ubi vide. Paulus Leonius de substitut. in præludis, num. 62. Colta in cap. si pater, de testamentis, in 6. in principio, num. 1. ubi num. 10. in versiculo, inter has singulares, concludentem rationem adducit pro hac parte, sed tacet Bartol. in dict. l. Lucius, columna 1. sic ante ipsum dicentem, sicuti ex eo colligunt Jason, & Ripa ibi, num. 11. & Colta non relato, advertit Covarruvias in dict. cap. Rainuntius §. 7. in principio. Et hæc de his, quæ ad dictam 3. Assertionem pertinent.

Nunc verò & quarto loco constituendum est difficile quidem esse, an substitutio dicatur proprie fideicommissaria, & in statutis, utrum appellatione Substitutionis comprehendatur? Et verè in hoc dubio duas esse, & præcipuas Doctorum sententias: & disputationis gratiâ de facili posse quem utramvis partem defendere, nonnullis etiam Authoribus originaliter, atque attente prædictis, utramque opinionem jure, & ratione corroborare, & evertere, & utrumque suscipere: inter alios tamen videndi erunt omnino in proposito Paulus Leonius, Sfortia Oddi, Alexan. Trentacinius, Joannes Bolognetus & Angelus Matheacius, quos statim commemorabo, si enim eleganter, atque latissimè omnino in hac questione scribunt.

Et in primis affirmativam partem, videlicet quod fideicommissaria sit propria substitutio, & fideicommissarius dici possit substitutus, licet non dicatur proprie hæres, tenuerunt Alex. in rubrica, ff. de vulgari & pup. substitut. num. tertio. Socin. num. 15. & Curt. num. 10. idem Alexander in rubrica. C. de impuberum; & Curt. junior, ibi. num. 17. Marianus Socin. in l. Centurio, n. 34. ff. de vulg. & pup. substitut. Duarenus in paraphrasi ad illum titulum, cap. 1. colum. 3. Lancelotus Politus de substitut. in præludis, num. 8. & 9. Marianus Socin. in consilio. 128. lib. 1. cui consilio viginti tunc temporis excellentiores hujus doctrinæ Doctores se subscripserunt, ut testantur nonnulli referendi infra. Menchaca de successionum progressu, lib. 2. §. 11. num. 10. Sfortia Oddi in præludis Compendiosæ, part. 1. quest. quinta, ex num. 2. usque in finem quest. qui dicit hanc esse magis communem sententiam. Grassus §. substitut. quest. 3. num. 2. Alexander. Trentacinius de substitut. in præfatione, num. 24. plenissimè Bolognetus in rubrica, ff. de vulg. & pupill. substitut. ex num. 53. cum sequentibus, qui eodem num. in versiculo, unde in contrarium, præcipuas hujus sententiæ rationes adducit: plura etiam fundamenta pro hac parte congerit: & solutiones, quas contrariæ opinionis Authores reddunt, improbat Alex.

Trentacinqvius d. prefatione, ex n. 24. usque ad num. 28. Sfortia dicit. quest. 5. versiculo, contrariam itaque sententiam, usque ad finem quest. Angelus Matheacius de legat. & fideicommissis, lib. 1. c. 6. ex n. 10.

12 Et qui hanc opinionem defendere voluerit, omnibus contrarie partis fundamentis respondere poterit, ut plenissime respondent Leonius de substitut. in preludiv, ex n. 85. usque ad num. 100. Sfortia d. quest. 5. ex n. 2. Bolognetus ubi supra d. num. 53. qui duodecim argumentis contrarie sententiae satisfacit: optimè Alexander Trentacinqvius ubi supra, ex num. 22. cum sequent. Et hæctenus de opinione Alexandri, quam & conditores Partitarum sequuti sunt, ut constat ex l. 1. titulo. 5. partia 6. in fine, dum dicit: OTRA MANERA YA DE SUBSTITUTIONE, à que dizen en Latin fideicommissaria, & ibi Gregorius verbo, fideicommissaria, in hunc modum scribit: Dicitur ergo substitutio illa, quæ est fideicommissaria, ut hic vides, &c.

13 Sed contrariam sententiam, non dici propriè substitutionem illam, quæ est fideicommissaria, tenuerunt Nicol. de Matta, Bald. Salicet. Castrensis, Decius, & alii in rubrica, C. de impuberum, Glossa, & Doctores in rubrica, ff. de vulg. & pup. substit. ubi Alciatus n. 17. & Ripa num. 5. Antonius Fumeus de substitut. in preludiv, num. 7. & Politus num. 8. Claudius in eodem tractatu, cap. 7. in fine, Aretinus in tractatu fideicommissaria, num. 4. & est communis opinio, ut dicti Doctores attestantur, & Jafon in rubrica, C. de institut. & substitut. Socinus junior in l. Centurio, num. 31. ff. de vulg. & pup. substitut. Sapia in de rubrica, C. de impuberum, n. 13. Decius in consilio 416. num. 12. Corneus in consilio 320. volumine 4. & novissime cum hac opinione transit Antonius Pichardus in rubrica, Institut. de vulgari substitut. num. 72. & pro hac sententia quamplurima fundamenta considerant superiores Authores, & illa concessit in unum Sfortia Oddi in preludiv Compendiose, 1. part. quest. quinta, ex n. 2. Bolognetus in rubrica, ff. de vulgari, & pup. substitut. ex n. 53. Angelus Matheacius de legatis, & fideicommissis, lib. 1. cap. 6. ex num. 2. usque ad num. 10. Alexander Trentacinqvius de substitut. in prefatione, num. 22. & 23. Paulus Leonius de substitut. in preludiv, ex num. 85. cum sequentibus, & n. 100. usque ad num. 107. & verè, & concludenter satisfacit præcipuis contrarie partis rationibus, sic ut qui hanc opinionem defendere voluerit, omnino ad eum confugere debeat; deinde, & expendere rationem efficacem, quam in proposito consideravit Antonius Fumeus in preludiv, de substitut. n. 7. denique, & legere Decium in rubrica, C. de impuberum, num. 2. Alciatum in rubrica, ff. de vulg. & pup. substitut. ex num. 10. cum quibus optimè satisfieri poterit cuiuscunque partis contrarie argumentationi, & ut generaliter, aut uno vel tantum verbo ad omnia fundamenta contraria dixerim, animadvertendum erit, substitut. nomen latissimum esse, & in lata significacione quamcumque subrogationem appellari posse substitutionem, quod Doctores profitentur communiter in rubrica, ff. de vulg. & pup. substitut. Grassus §. substitut. quest. 1. in principio, Doctor Spino in speculo testamentorum glossa 21. n. 2. Antonius Pichardus in rubrica, Institut. de vulgari substitut. n. 40. & n. 41. & in hoc sensu verbum, substitutio commune esse dicitur, tam ad directam, quam ad obliquam, seu fideicommissariam substitutionem, ut docuerunt Ripa n. 187. Marianus Socinus n. 331. & Galiaula n. 511. in dict. l. Centurio, ff. de vulg. & pup. substitut. In eodem etiam sensu, cum in fideicommissio detur saltem quoad jura utilia, quædam subrogatio in locum hæredis, eo respectu appellari potest fideicommissum substitutio, quod ex superioribus Authoribus eleganter agnovisse videtur Paulus Leonius in preludiv dicti tractatus, n. 100. & n. 102. ubi post longam disputationem stat in ea conclusionem quod licet verbum, substitutio, propter sui generalitatem, possit etiam ad dispositionem fideicommissariam referri, non tamen sequitur, id propriè, & verè dici, sed impropriè; & hinc esse dicit, quod in dubio substitutio intelligitur directæ, non autem obliquæ, seu fideicommissaria, cap. 1. de testamentis, in 6. quia scilicet verba in dubio in propria significacione accipiuntur, l. non aliter, ff. de legatis tertio, l. 3. §. hæc verba, ff. de negotiis gestis, at fideicommissum propria substitutio non est: deinde ipsemet Author num. 107. 108. & sequentibus. in eodem residet; concludendo enim sic putat dicendum, quod aut consideramus substitutionem directam in specie, & tunc non sit dubium, fideicommissariam non esse illam, sed diversam ab ea, nam nomina sunt diversa; ergo etiam res diversæ dici debent, l. si idem, C. de testamentis; item diversa initia, & diversam causam finalem hæc dispositiones habuerunt, ut ibidem latius notavit: Aut vero capitur substitutio in genere, & tunc contrarium dicendum est, quia licet substitutio directæ diversum nomen, diversum effectum & finem à fideicommissaria habeat, & una species non est alia; tamen secus in genere, quia genus comprehendit sub se omnes suas species: item quælibet species habet suum genus necessario; terminus enim iste, substitutio, in genere sumptus prædicatur de substitutione directæ, & fideicommissaria, & utraque sub suo genere æque continetur, ut ibi latius ostendit Leonius ipse, & in idem incidit, sed tacet eum Joannes Bolognetus in rubrica, ff. de vulgari, & pup. substitut. num. 55. ubi concludendo dicit, quod substitutio capitur in genere, & in specie; & in genere comprehendit omnes directas, & fideicommissarias substitutiones de proprietate sermonis: in specie verò contrà, ut ibidem ostenditur, Ex quibus remanet vera hujusce disputationis resolutio, ut amplius de veritate ejus dubitari non debeat: remanet etiam lib. 1. cap. 81. assertione quarta, rectè dictum, utramque opinionem disputationis gratia posse defendi, sed in puncto juris, Baldi, & sequacium opinionem veriore esse, Alexandrique, & aliorum sententiam jure non subsistere, nisi intelligendo eam, ut præfati Authores declarant, quomodo intelligit etiam Angel. Matheacius de legat. & fideicommissis, lib. 1. dict. c. 6. n. 25. quatenus distinguit, an substitutio sumatur in genere amplissimo, & æquivoco, aut in genere univoco, & speciali substitutionis hæredis, ut latius ibi videri poterit.

Nunc vero & quinto loco constituendum est, quod ad 7. Assertionem pertinet) Doctores communiter in eam ivisse sententiam, & distinctionem, ut scilicet substitutio Vulgaris triplex sit, quædam Expressa quædam Tacita, quædam Mixta partim expressa, & partim tacita. Expressa rursus triplex est; nam sicut aliquid expressum tripliciter dicitur, in genere videlicet, in specie, & in individuo; in Vulgarem omnes dicunt reperiri, expressam in genere, in specie, & in individuo; quod post Bartolum, & communem quamplurimorum sententiam, probarunt, & latissime explicant Covarruvias, Guil. Benedicet. Sfortia Oddi, Grassus, Simon de Præcis, Bolognetus, & alii, quos statim congeram in unum. Substitutiones ergo vulgares, & pupillares, quæ continentur sub Reciproca, aut Breviloqua, & Compendiosa, expressæ dicuntur verbis generalibus, quia quamvis non continentur sub Reciproca, aut Compendiosa expressæ, si accipiamus expressum in specie, & singulariter; in genere tamen accipiendi comprehenduntur: ita docet Bart. & Accursii sententias, quæ contrarie videbantur, conciliat in l. 1. ff. de vulg. & pup. substitut. num. 8. receptus secundum Socin. Aret. & Jafon num. 20. Ripam num. 77. & Ruinam n. 19. ibidem Bald. & Angel. in l. jam hoc jure, ejusdem tituli, Glossa, Bartol. Bald. Paul. Alex. Jafon, Salicet. Cinus, & Decius in l. in testamento, C. de testamento militis. Corneus in consilio 199. volum. 2. Alexand. in consilio 52. colum. 4. versiculo, ad tertium, volum. 7. Rolandus in consilio 69. num. 21. volumine 1. Baldus de Ubaldis de substitut. cap. de vulgari substitut. num. 3. & 4. Bartolus de Hucio ibidem, num. 3. & 4. Antonius Fumeus in eodem

dem tractatu, num. 12. & 13. Lancelotus Politus particula 1. num. 1. & sequentibus, Ubalricus Zasius de vulgari substitut. c. 1. mon. 2. & in effectu idem concludit Leonius in eodem tractatu, cap. 1. ex num. 20. usque ad num. 28. Capra ibidem, quarta specie de Reciproca, num. 35. Guillel. Benedicet. in cap. Rainuntius, de testamentis, verbo, si absque liberis, de vulgari substitut. ex num. 12. usque ad num. 19. Duarenus in paraphrasi, ad titulum ff. de vulg. cap. 10. Antonius Gomezius tom. 1. variarum, cap. 3. num. 12. Menchaca de successorum progressu, lib. 2. §. 12. num. 18. & 19. §. 19. num. 20. Covarruvias in d. cap. Rainuntius, §. 4. n. 4. & §. 7. num. 3. Sfortia Oddi. in preludiv Compendiose, 2. part. quest. 3. per totam. Costa in cap. si pater, de testamentis, in 6. verbo, si decederet, num. 8. & n. 10. Bolognetus in rubrica, ff. de vulgari, & pup. substitut. num. 19. Vaconius declarat, juris, lib. 4. declaratione 62. n. 7. 9. & 11. Grassus §. substitut. quest. 7. ex n. 1. usque ad num. 5. Simon de Præcis de interpretatione ultimarum voluntatum, lib. 3. solutione 5. num. 32. & 33. folio. 69. & solutione. 9. num. 6. fol. 110. Petrus Gregorius in synagoga juris, lib. 42. cap. 12. n. 3. Alexander Trentacinqvius de substitut. 1. part. cap. 1. num. 3. 4. & 5. qui pro communi hac sententia & rationes adducit, & nonnullas leges inducit, ac inter alias rectè expendit text. in l. Lucius ff. de vulg. & pup. substitut. & in l. in testamento, C. de testamento militis, & in l. precibus, C. de impuberum. Denique, & meritò improbat Fulgof. Christophor. de Cast. & Aretinum contra tenentes, ut ibi videri poterit, & latissime penes prædictos Authores.

23 Limitatur autem, & declaratur nonnullis modis sententia, & resolutio superior, ut per Grassum d. substitut. quest. 7. num. 2. in fine, Menochium lib. 4. præsumptione 60. num. 47. & sequentibus, latius ab Sfortia in preludiv compendiose part. 2. d. quest. 3. in principio versiculo, unde limitatur 1. & in versiculo sequentibus.

25 Et tunc demum procedit, cum Reciproca generaliter, aut simpliciter sit, sine restrictione ad certum casum, ut si testator dixerit: Instituto filios impuberes, & eos invicem substituo; tunc enim substitutiones vulgares, & pupillares, quæ sub Reciproca continentur, sunt expressæ verbis generalibus, secus tamen si testator ad unum tantum casum se restrinxit. ita scilicet: Vos invicem substituo, si alteruter vestrum hæres non erit; tunc enim Pupillaris non continetur vigore Reciproca, sed sub Vulgari expressa, nec matrem excludere potest, ex sententia Bart. in l. Lucius, num. 19. ff. de vulg. & pup. substit. ubi Alexander, & Jafon num. 13. & Rapi n. 40. idem Alexander in l. precibus, C. de impuberum, columna penultima, & ibidem Riminaldus junior num. 617. & cum Guil. Bened. Beroo, & aliis, explicat Menochius lib. 4. præsumptione 60. ex num. 37. usque ad num. 52. Alexander Trentacinqvius, dicens communem omnium sententiam de substitut. 1. part. cap. 1. n. 6. & 7. Substitutio vero Pupillaris, quæ continetur sub Reciproca simplici, aut generali, expressa dicitur verbis generalibus, & consequenter matrem excludit, at scribunt Glossa, Bartol. & alii communiter in dict. l. Lucius, Menochius d. præsumptione 60. num. 50. Alexander Trentacinqvius d. cap. 1. num. 6. ad finem, Simon de Præcis de interpretatione ultimarum voluntatum, lib. 3. solutione 11. num. 6. fol. 110. Mantica da conjecturis, ultimarum voluntatum, lib. 5. titulo. 8. num. 12. qui omnes excepto Menochio, loco relato supra, non advertunt ad unum, nempe in proposita specie, Pupillarem etiam omnino tacitam debere excludere matrem, eo quod substitutio Reciproca in casum Vulgaris expressæ facta, continet tacitam Pupillarem (quod nullus unquam negavit); ea autem sufficiens est ad exclusionem matris propter alias juris sententias, aut communem Doctorem resolutionem, quæ docemur, per Pupillarem substitutionem tacitam excludi matrem, cum substituitur alter ejusdem testator filius: tunc enim præsumitur

voluisse patrem præferre filium uxori, ut cum Accursio, Bartolo, Angelo, Castrensi, Alexandro, Jafone, Ripa, Calcaneo, Bolognino, Riminaldo, Socino, Ruino, Decio, Beroo, Guil. Bened. Costa, & aliis adnotavit, & latius declarat Menochius lib. 4. præsumptione 39. num. 77. & sequentibus. qui dicit. præsumptione 60. num. 41. optimè allequutus est Bartoli repugnantiam in hac questione: is enim in l. 2. num. 44. ff. de vulgari, & pupill. substitut. docuit expressim, matrem excludi per tacitam pupillarem, quando substitutus est alter filius ipsius testatoris, sicque frater pupilli; & tamen in dict. l. Lucius, n. 14. contrarium tenuit aperte, cum dixit matrem non excludi tacita illa Pupillari comprehensa sub Vulgari facta reciproca; tamen facta est duobus filius.

29 Denique & ultimo constituo, resolutionem communem traditam supra, num. 22. minimè perturbari ex constitutione Divi Pii. de qua in l. jam hoc jure, 4. ff. de vulgari, & pupillar. substitut. ut contra nonnullos rectè advertit Alexander Trentacinqvius de substitut. 1. part. cap. 1. num. quinto, per totum, ubi inducit in contrarium illum textum, & eidem respondet, ut ibi videri poterit. Vere tamen, (utunque res sit) negari non potest, quin constitutio Divi Pii, cujus mentio facta est in ea lege, intelligenda non sit in substitutione Reciproca, verbis generalibus concepta, de qua Communis relata supra loquitur, sed in substitutione restricta ad unum casum, ita scilicet: Vos invicem substituo, si alteruter vestrum hæres non erit: quo casu, quamvis Reciprocam substitutionem faciat, quæ sub illa continetur omnino tacita est. Quod manifesta, & concludenti ratione suadet, si advertamus, quod Divi Pii constitutio in eisdem terminis intelligi debet, in quibus Rescriptum Divi Marci, quod à Divo Pio extenditur ad Reciprocam: unde sicut Rescriptum procedit, quoties substitutio non simpliciter, sed in unum tantum casum facta est: ita quoque, & Divi Pii constitutio, quæ cum alter casus ex verborum significacione non contineretur, omnino necessaria fuit, ut uterque casus comprehensus intelligeretur.

¶ CAPUT XXII.

De Institutione Majoratus.

Majoratum si quis instituens, dumtaxat dixerit: Ex bonis meis Majoratum instituo, sive facio, aut, volo, quod bona mea jure Majoratus deferantur, nec aliud adiciat, utrum ex vi verbi Majoratus, perpetua majoria inducatur, & quis ordo in successione ejus observari debeat? ubi quæ hucusque in proposito scripta sunt ab aliis, in medium proferuntur, & Jacobi Simanca contra Communem opinio noviter destruita, novè etiam & verè fundamento illius respondetur; atque eodem casu retento, si familia simpliciter vocetur, vel in favorem consanguineorum, aut conjunctorum Majoratus instituat, nec certus successione ordo designetur, quid fieri debeat, explicatur: quid etiam, de Majoratus origine, & institutione per scripturam non appareat, sed per immemorialis præscriptionis probationem tantum, an perpetuus judicari debeat in dubio, & quo sit in eo ordine succedendum. Deinde si Majoratus institutor, vocato filio, vel consanguineo aliquo transversali, aut etiam extraneo, dixerit se Majoratum instituere ex bonis suis, sive omnia bona sua, vel aliquam partem eorum, proprio testamento, vel donatione in aliquem detulerit, ita quod ea obtineat, & habeat titulo, & jure Majoratus, nec